

OTSUS (sisaldab 31.10.2025 parandusi)

Vaidlustusaja number	214-25/299964
Otsuse kuupäev	22.10.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	Monrax Marketing UÜ vaidlustus Rakvere Linnavalitsuse riigihankes „Arvo Pär dile pühendatud Muusikamaja Ukuaru kontsertklaveri soetamine“ (viitenumber 299964) riigihanke alusdokumentidele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Monrax Marketing UÜ, esindajad Tarmo Prikk ja Marika Uurmann
Vaidlustuse läbivaatamine	Hankija, Rakvere Linnavalitsus, esindaja Arno Jevgrafov Suuline menetlus

RESOLUTSIOON

1. RHS¹ § 197 lg 1 p-i 2 alusel lõpetada vaidlustusmenetlus vaidlustusest loobumisega Monrax Marketing UÜ poolt Lisa 1 Tehniline kirjeldus p-i 2.1.10 alapunkti - *Keelesüsteemi mittekasutatavad keele otsad peavad vibreerima koos põhi noodiga, et saavutada täiuslik heli* – osas.

2. RHS § 197 lg 1 p-i 3 alusel lõpetada vaidlustusmenetlus vaidlustuse põhjendatuks tunnistamisega Rakvere Linnavalitsuse poolt Lisa 1 Tehniline kirjeldus p-i 2.1.10 alapunktide: *Lamineeritud tugevast puidust (puidu tugevuse miinimum näitaja tohib olla Janka testi järgi 1400 lbf) korpus, 17-20 kihti, mille seina läbimõõt tohib olla minimaalselt 8 cm. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon; ja Lamineeritud puidust minimaalselt 7 kihiline virblipakk või samaväärne. Puidu minimaalne tugevusnäitaja Janka testi järgi peab olema 1300lbf-i. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon; osas.*

3. RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel rahuldada Monrax Marketing UÜ vaidlustus osaliselt ja kohustada Rakvere Linnavalitsust viima vastavusse õigusaktidega ettenähtud nõuetega Lisa 1 Tehniline kirjeldus p-i 2.1.10 alapunkt *Püstiselt lamineeritud ja täispuidust pealiskihiga käsitööna tehtud tiiskandi ja bassiregistri ühendatud roop või samaväärsete tingimustega toode. Kasutatava puitmaterjali minimaalne tugevus Janka testi järgi 1300lbf. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon; ja Lisa 1 Tehniline kirjeldus p-i 2.1.3 teine lause.*

4. RHS § 198 lg 6 alusel mõista Rakvere Linnavalitsuselt Monrax Marketing UÜ kasuks välja tasutud riigilõivust 365,71 eurot.

¹ Riigihangete seadus

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 08.09.2025 avaldas Rakvere Linnavalitsus (edaspidi ka Hankija) avatud hankemenetluse „Arvo Pär dile pühendatud Muusikamaja Ukuaru kontsertklaveri soetamine“ (viitenumber 299964) (edaspidi Avatud hankemenetlus) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sealhulgas Lisa 1 Tehniline kirjeldus (edaspidi TK).

2. 22.09.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Monrax Marketing UÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus RHAD-ile.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 30.09.2025 kirjaga nr 12.2-10/214 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi avalikul istungil, tegi teatavaks istungi toimumise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 08.10.2025.
Vaidlustuskomisjoni istung toimus 13.10.2025.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **Monrax Marketing UÜ**, põhjendas vaidlustust järgmiselt.

4.1. Avatud hankemenetlus on kontsertklaveri ostuks Rakvere Kultuurikeskusesse Ukuaru. TK p-is 2.1.10 on esitatud tehnilised nõuded Riigihanke objektile²³:

Kogus 1 tk;

Pikkus vähemalt 274 cm;

Laius maksimaalselt 158 cm;

Kaal maksimaalselt 510 kg ja punktkoormus klaveri jala/ratta kohta tohib olla kuni 170 kg;

Lamineeritud tugevast puidust (puidu tugevuse miinimum näitaja tohib olla Janka testi järgi 1400 lbf) korpus, 17-20 kihti, mille seina läbimõõt tohib olla minimaalselt 8 cm. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon;

Püstiselt lamineeritud ja täispuidust pealiskihiga käsitööna tehtud tiiskandi ja bassiregistri ühendatud roop. Kasutatava puitmaterjali minimaalne tugevus Janka testi järgi 1300lbf.

Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon;

Valatud ja pronksja lakiga kaetud malmraam;

² Vaidlustuskomisjon märgib, et vaidlustusmenetluse jooksul on Hankija muutnud TK p-is 2.1.10 kehtestatud tehnilisi tingimusi ning samuti TK p-i 2.1.3 sõnastust (23.09.2025 ja 09.10.2025). Seoses sellega täpsustas vaidlustuskomisjon vaidlustuse ulatust avalikul istungil. Vaidlustuse ulatus on välja toodud käesoleva otsuse osas Vaidlustuskomisjoni põhjendused.

Täiskuusepuidust rastiprussid;

Lamineeritud puidust minimaalselt 7 kihiline virblipakk. Puidu minimaalne tugevusnäitaja Janka testi järgi peab olema 1300lbf-i. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon;

Terasest virblid;

Vaskmähisega keeled;

Terasest keeled, mille tugevus peab olema minimaalselt 2500N/mm² ja tagama minimaalselt 80kg tõmbetugevust ühe keele kohta. Esitada koos pakkumusega keele tugevust tõendav dokumentatsioon;

Keelesüsteemi mittekasutatavad keele otsad peavad vibreerima koos põhi noodiga, et saavutada täiuslik heli;

Kõrgkvaliteetsest villast pealis- ja alusvildikihiga kaetud haamrid;

Puidust klahvid ja radiaalsest puidust saetud klaviatuuriraam. Miinimumnõuded puidule:

- Tihedus(ahjukuiv) minimaalselt 400kg/m³

- Elastsusnäitaja moodul MOE - pikisuunas minimaalselt 10 000 N/mm²

- Purunemismoodul MOR - minimaalselt 70 N/mm²

- Survetugevus kiu suunas minimaalselt 45 N/mm²

Esitada koos pakkumusega antud punktis esitatud nõuete täitmist tõendavad dokumendid;

3 vasest pedaali;

Lakitud ja poleeritud vasest metall-välisdetailid;

Käsitsi poleeritud sügavmust välisviimistlus;

Klaveri kaas kõrgläikega;

Lisaks peab olema klaverikate.

4.2. TK p-is 2.1.3 on nõue, et pakkuja peab antud hankes tootma Hankija jaoks kaks klaverit ning laskma valida Hankijal nende kahe seast ühe kontsertklaveri ostmiseks Rakvere Kultuurikeskusesse Ukuaru. See tingimus on sõnastatud järgmiselt: *Pakkuja peab tagama hankijale võimaliku valiku vähemalt kahe riigihankes pakutud klaveri vahel.*

4.3. Riigihanke objekti nõuetele vastab maailmas tunnustatud kontsertklaverite hulgas ainult üks klaver - Steinway & Sons D-274., mille tehniline spetsifikatsioon on Steinway & Sons kodulehel: <https://www.steinway.com/pianos/steinway/grand/model>.

Mõõtudele ja kaalunõuetele vastab ka teine klaver Shigeru Kawai SK-EX.

Samas mõlemat klaverit toob maale ja pakub OÜ PVX, mistõttu ükski teine pakkuja ei saa Avatus hankemenetluses pakkumust esitada.

Olukorrale, mille puhul riigihankes saab osaleda ainult üks pakkuja ning tekitatakse põhjendamatuid takistusi konkurentsile, on Riigikohtu Halduskolleegium 05.11.2025 viidanud Tartu Ringkonnakohtu otsusele: [---] *Põhjendamatuid takistusi ei ole konkurentsile tehtud, kui huvi korral võinuks konkursil osaleda vähemalt kaks ettevõtet.*

4.4. Hankija on TK koostamisel rikkunud RHS-i §-ide 2 ja 3 ning RHS §-i 88 nõudeid.

Avatud hankemenetluse tehnilistes andmetes nõutud tingimustele (pikkus alates 274 cm, laius kuni 158 cm ja kaal kuni 510 kg) vastavad ainult OÜ PVX pakutavad klaverid (koduleht: www.muusik.ee) Steinway & Sons D-274 ja Shigeru Kawai SK-EX.

Kirjeldus Steinway & Sons kodulehel: Mõõdud: Pikkus: 8' 11³/₄" (274 cm), Laius: 61³/₄" (156 cm), Kaal: 1,064 lbs (483 kg)

Kirjeldus Shigeru Kawai kodulehel: <https://shigerukawai.com/shigeru-kawai-sk-ex/> Mõõdud: Pikkus: 9' 1" (278 cm), Laius: 5' 2" (158 cm), Kaal: 1,111 lbs (504 kg).

RHS §-is 3 sätestatud läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõtte eesmärk on välistada oht, et hankija eelistaks õigustamatult ühte pakkujat teisele või tegutseks muul viisil omavoliliselt.

4.5. Vaidlustaja vaidlustab TK p-is 2.1.10 välja toodud nõuded hanke objektile tervikuna, sealhulgas eriti järgnevates punktides.

4.5.1. Klaveri kaalu määratlemine kuni 510 kg-ga ja punktkoormuse määratlemise 170 kg-ga ei ole asjakohane ning need piirangud on tehtud selleks, et välistada need klaverid, millel esimesed kaks parameetrit (pikkus ja laius) olid sobivad.

Rakvere Kultuurikeskusesse Ukuaru lava on kandevõimega 500 kg/m² kohta ja punktkoormus on 400 kg. Mingit mõistlikku selgitust klaveri kaalule sellise piirmäära seadmises pole Hankija andnud.

4.5.2. *Püstiselt lamineeritud ja täispuidust pealiskihiga käsitööna tehtud tiiskandi ja bassiregistri ühendatud roop. Kasutatava puitmaterjali minimaalne tugevus Janka testi järgi 1300lbf. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon.*

Pole arusaadav, miks sellised nõuded on esitatud. Janka testi järgi ei mõõdeta puidu tugevust vaid puidu kõvadust konstruktsioonilises mõistes. Tähtis on, et roobi valmistamisel kasutataks alumises pooles tihedat puitu, mis suudab heli hästi edasi kanda.

Janka test mõõdab puidu vastupanu mõlkimisele ja kulumisele. Katse käigus surutakse 7/16 tollise läbimõõduga teraskuul puidu sisse poole selle läbimõõduni Tulemus näitab, kui palju jõudu naelades on vaja, et seda tulemust saavutada. Janka test on oluline test põranda materjalide valikul. Kõvadus ei tähenda automaatselt suurt tugevust. Nt. Bambus on kõva, aga mitte väga tugev materjal.

Tiiskandi- ja bassiregistri ühendatud roop on nende 8 klaveri puhul, mis võiksid enamiku tingimustega sobida, kindlasti Steinway & Sons klaveritel. Kõlaliselt ühes tükis roobi tegemine mingeid eeliseid ei anna, aga tehnoloogiliselt on kahes tükis roobi tegemine paremini hallatav ja võib tagada sellega hoopis kergemini klaveri lõppkvaliteedi saavutamise.

4.5.3. *Lamineeritud tugevast puidust (puidu tugevuse miinimum näitaja tohib olla Janka testi järgi 1400 lbf) korpus, 17-20 kihti, mille seina läbimõõt tohib olla minimaalselt 8 cm. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon;*

Nagu juba märgitud, ei mõõdeta puidu tugevust Janka testi järgi. Vaidlustaja arvates soovib Hankija selle testi nõudega välistada klaverid, mille korpus on kasest.

Janka kõvadused puiduliikidel on järgmised:

Kõva vaher (Sugar Maple) - 1450 lbf

Kask (European Birch) - 1300 lbf

Miinumnõue korpuse osas ei saa olla vahemikuna 17-20 kihti, miinumnõuet saab kirjendada põhimõttel *mitte vähem kui 17 kihti*.

4.5.4. *Lamineeritud puidust minimaalselt 7 kihiline virblipakk. Puidu minimaalne tugevusnäitaja Janka testi järgi peab olema 1300lbf-i. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon;*

Janka testi järgi ei mõõdeta puidu tugevust. Mitte mingit vajadust võtta aluseks virblipaki puidu kõvadus Janka testi alusel, ei ole olemas.

4.5.5. *Keelesüsteemi mittekasutatavad keele otsad peavad vibreerima koos põhi noodiga, et saavutada täiuslik heli; – nõue on arusaamatu.*

4.6. Vaidlustaja vaidlustab TK p-i 2.1.3 teise lause, mis on kirjendatud järgnevalt: *Pakkuja peab tagama hankijale võimaliku valiku vähemalt kahe riigihankes pakutud klaveri vahel.*

Selle punkti osas on toimunud vaidlustusasja menetlemine (vaidlustusasjas 147-25/296445, 21.07.2025 tehtud otsus) ning kuna selles vaidlustusasjas riigihanke alusdokumentides olid esitatud identsed tehnilised tingimused kui praeguses Riigihankes, siis otsustas vaidlustuskomisjon rahuldada Monrax Marketing UÜ vaidlustuse Rakvere Linnavalitsuse riigihanke “Kontsertklaveri ostmine”(viitenumber 296445) tehnilise kirjelduse üldosa p-i 2.1.3 osas ja kohustada Rakvere Linnavalitsust viima eelnimetatud tingimus kooskõlla õigusaktidega ettenähtud nõuetega. Hankija on eiranud vaidlustuskomisjoni otsust RHAD-i koostamisel.

5. Hankija, **Rakvere Linnavalitsus**, vaidleb vaidlustusele vastu ning palub jätta see rahuldamata järgmistel põhjustel.

5.1. Vaidlustaja on toonud välja, et Avatud hankemenetluses saab pakkuda kahte klaverit, seega tunnistab ka Vaidlustaja, et on võimalik pakkuda ka teisi klavereid peale Steinway. Seoses Vaidlustaja etteheidetega, et TK on liiga detailne, eemaldas Hankija suunavad juhised, korrigeeris TK-d ning pikendas pakumuste esitamise tähtaega.

5.2. Kogu hanget tuleb lugeda nagu on toodud TK p-is 2.1.7: *Iga viidet, mille hankija teeb riigihanke alusdokumentides mõnele RHS-i § 88 lõikes 2 nimetatud alusele (standardile, tehnilisele tunnustusele, tehnilisele kontrollisüsteemile vms), tuleb lugeda selliselt, et see on täiendatud märkega „või sellega samaväärne“.* Iga viidet, mille hankija teeb riigihanke alusdokumentides ostuallikale, protsessile, kaubamärgile, patendile, tüübile, päritolule, tootmisviisile, märgisele või vastavushindamisasutuse väljastatud katsearuandele või tõendile, tuleb lugeda selliselt, et see on täiendatud märkega „või sellega samaväärne“ (RHS § 88 lg-d 5-6, § 89 lg 2, 114 lg-d 5-7).

Hankija leiab, et saab pakkuda vähemalt seitset samaväärset klaverit.

5.3. TK peab tagama Hankijale toote, mille jaoks Avatud hankemenetlus on korraldatud. Mõnikord on detaile nii palju, et on vaja tuua kas maksimaalselt tehnilisi detaile välja, või siis tehagi konkreetne ettepanek tootele, mis Hankija teada klassifitseerub ja hankida samaväärsuse abil lõplikku toodet. Samaväärsuse klausel on Hankija jaoks miinimumnõue. Paremat saab alati pakkuda. Ei saa hankida toodet, mis ei taga vastavust miinimumnõuetele.

5.4. Hankija käis Estonias lisa klaveri rentimiseks proovima. Kolm Steinway'd kõlasid kõik erinevalt. Selleks ongi nad jagatud number 1 klaver solistidele, number kaks orkestrile, number 3 proovideks ja eriprojektideks kaasaegse muusika suunal. Sama on ka teiste klaveritega. On kontserte, kuhu valitakse vastavalt üks Steinway ja kontserte, kus on vaja tuua Fazioli või Bösendorfer. On kontserte, kus kasutatakse Eesti enda klaverit Estonia. Iga tootja, iga klaver on erinev ja sobilik mingile muusikale rohkem, mingile vähem.

5.5. Avatud hankemenetluse eesmärk on leida Fazioli F278 või Steinway D-274 sarnane kontsertklaver. Hankija kasutas Steinway sarnaseid nõudeid, kuna need saavad olla kõige madalamad mis võimalik selle Avatud hankemenetluse puhul. TK nõudmised on sellised, mida ei saa muuta ega alandada, sest siis ei ole see enam toode, mida Hankija vajab.

5.6. Vaidlustaja toob välja, et punktkoormus pole asjakohane. Samas tõi Vaidlustaja eelmises vaidlustuses (vaidlustusasi 147-25/296445) välja seda, et klaveri kaal pole oluline vaid klaveri koormus kohale kuhu koormus kandub. Selleks Hankija arvutaski välja erinevate kohtade punktkoormused, kus plaanib klaverit kasutama hakata. Kaal on praegusel juhul Hankija jaoks väga oluline detail. Hankija kasutuse plaanid on erinevad parketipinnad, vaiba ja keraamilise plaadi pinnad, lisaks erinevate ajutiste lavade/poodiumite/estakaadide/kaldteede pinnad, mille järgi on arvestatud punktkoormus, millele ka seitsme klaveri kaalud Vaidlustaja välja toodud 8 klaverist ka klassifitseeruvad. See nõue ei piira kuidagi konkurentsi. Vaidlustaja võib pakkuda samaväärset toodet. Selleks on piisavalt erinevaid võimalusi TK-s. Maailmas on täna üle 20 klaveri tootja, kellest 17 teevad kindlasti ka Grand suuruses kontsertklaveri klavereid.

5.7. Klaverite vahel valimise nõuet ei ole võimalik eemaldada, sest Hankija vajab erinevaid pille proovimiseks.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

Vaidlustuse ulatuse piiritlemine

6. Hankija on vaidlustusmenetluse ajal muutnud vaidlustuses välja toodud TK p-i 2.1.10 alapunktide ning TK p-i 2.1.3 sõnastust.

Vaidlustuskomisjon mõnab, et kuna Avatud hankemenetlus ei olnud peatatud, oli Hankijal õigus RHAD-i muuta, kuid sellega muutis Hankija sisuliselt mõttetuks vaidluse TK nõuete üle sellises redaktsioonis nagu need kehtisid enne vaidlustuse esitamist. Vaidlustuskomisjon ei oleks saanud hinnata TK p-i 2.1.10 alapunktide ning TK p-i 2.1.3 õiguspärasust vaidlustuse alusel, kuid kuna vaidlustuskomisjon otsustas vaidlustuse läbi vaadata avalikul istungil, mistõttu Vaidlustajal ja Hankijal oli võimalik esitada oma seisukohad TK vaidlustatud tingimuste uue, kehtiva redaktsiooni kohta, on (erinevalt vaidlustusastast nr 147-25/296445, mille puhul arutati sarnast vaidlustust samade poolte osavõtul) vaidlustuskomisjonil võimalik anda sisuline hinnang ka tingimustele, mis vaidlustuse esitamisel praeguses redaktsioonis ei olnud.

6.1. Vaidlustaja täpsustas vaidlustuse läbivaatamisel avalikul istungil, et vaidlustab TK p-i 2.1.10 järgmised alapunktid (tingimused):

TK p 2.1.10. Nõuded hanke objektile:

[---]

- *Punktkoormus klaveri jala/ratta kohta tohib olla kuni 190 kg, muidu pole võimalik klaverit kasutada Ukuaru muusikamajas, esitada kaalu tõestav dokumentatsioon;*
- *Lamineeritud tugevast puidust (puidu tugevuse miinimum näitaja tohib olla Janka testi järgi 1400 lbf) korpus, 17-20 kihti, mille seina läbimõõt tohib olla minimaalselt 8 cm. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon;*
- *Püstiselt lamineeritud ja täispuidust pealiskihiga käsitööna tehtud tiiskandi ja bassiregistri ühendatud roop või samaväärsete tingimustega toode. Kasutatava puitmaterjali minimaalne tugevus Janka testi järgi 1300lbf. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon;*

[---]

- *Lamineeritud puidust minimaalselt 7 kihiline virbipakk või samaväärne. Puidu minimaalne tugevusnäitaja Janka testi järgi peab olema 1300lbf-i. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon;*

[---]

- *Keelesüsteemi mittekasutatavad keele otsad peavad vibreerima koos põhi noodiga, et saavutada täiuslik heli;*

[---]

- *Puidust klahvid ja radiaalsest puidust saetud klaviatuuriraam. Miinimumnõuded puidule:*

- *Tihedus(ahjukuiv) minimaalselt 400kg/m³*
- *Elastsusnäitaja moodul MOE - pikisuunas minimaalselt 10 000 N/mm²*
- *Purunemismoodul MOR - minimaalselt 70 N/mm²*
- *Survetugevus kiu suunas minimaalselt 45 N/mm²*

Esitada koos pakkumusega antud punktis esitatud nõuete täitmist tõendavad dokumendid;

[---].

6.2. Vaidlustuse läbivaatamisel avalikul istungil tunnistas Hankija vaidlustuse põhjendatuks järgmistes TK p-i 2.1.10 alapunktides:

- *Lamineeritud tugevast puidust (puidu tugevuse miinimum näitaja tohib olla Janka testi järgi 1400 lbf) korpus, 17-20 kihti, mille seina läbimõõt tohib olla minimaalselt 8 cm. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon;*

[---]

- *Lamineeritud puidust minimaalselt 7 kihiline virblipakk või samaväärne. Puidu minimaalne tugevusnäitaja Janka testi järgi peab olema 1300lbf-i. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon.*

6.3. Vaidlustuse läbivaatamisel avalikul istungil loobus Vaidlustaja vaidlustusest TK p-i 2.1.10 alapunkti

- *Keelesüsteemi mittekasutatavad keele otsad peavad vibreerima koos põhi noodiga, et saavutada täiuslik heli; suhtes.*

6.4. Vaidlustuse läbivaatamisel avalikul istungil kinnitas Vaidlustaja, et vaidlustab ka TK p-i 2.1.3 teise lause sellises sõnastuses, nagu see vaidlustuse läbivaatamise ajal kehtib:

2.1.3. [---] Pakkuja peab tagama hankijale võimaliku valiku vähemalt kolme riigihankes pakutud klaveri vahel. [---].

TK p-i 2.1.10 alapunktide õiguspärasuse kontrollimine

7. TK p-i 2.1.10 alapunkt - *Punktkoormus klaveri jala/ratta kohta tohib olla kuni 190 kg, muidu pole võimalik klaverit kasutada Ukuaru muusikamajas, esitada kaalu tõestav dokumentatsioon.*

7.1. Esmalt märgib vaidlustuskomisjon, et käsitletav alapunkt puudus vaidlustuse esitamisel (22.09.2025), mil selle asemel olid TK p-is 2.1.10 alapunktid, mis puudutasid klaveri kaalu, pikkust ja punktkoormust klaveri jala/ratta kohta kuni 170 kg (vt käesoleva otsuse p 4.1). Vaidlustusmenetluse ajal muutis Hankija TK p-i 2.1.10, kõrvaldades alapunktid, mis sisaldasid nõudeid klaveri kaalule ja pikkusele (23.09.2025) ning muutis nõuet punktkoormusele klaveri jala/ratta kohta, kehtestades selleks 190 kg (09.10.2025).

7.2. Käsitletavas alapunktis on kaks nõuet:

1) punktkoormus klaveri jala/ratta kohta tohib olla kuni 190 kg (muidu pole võimalik klaverit kasutada Ukuaru muusikamajas);

2) esitada kaalu tõestav dokumentatsioon.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et mõlemad nõuded on õiguspärased.

7.2.1. Vaidlustaja on seisukohal, et puudub vajadus piirata punktkoormust 190 kg-ga klaveri jala/ratta kohta, kuna Rakvere Kultuurikeskuse Ukuaru lava on kandevõimega 500 kg/m² kohta ja punktkoormus on 400 kg.

Hankija selgituse kohaselt on Hankijal kavas kasutada hangitavat klaverit lisaks Rakvere Kultuurikeskuse Ukuaru lavale ka erinevatel teistel lavadel, dekoratsioonidel ja poodiumitel, mis on Hankijal olemas ning mille kandevõime piiratuse tõttu on TK-s kehtestatud piirang punktkoormusele (190 kg klaveri ratta kohta).

Vaidlustuskomisjoni avalikul istungil käsitlesid pooled ka võimalusi klaveri punktkoormuse vähendamiseks klaveri kaalu samaks jäädes (nt tavalistest erinevate rataste või jalgade aluste kasutamine). Seejuures mõõnis ka Vaidlustaja, et nt jalgade aluste kasutamisega on võimalik ka tema pakutava klaveri puhul punktkoormust vähendada.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et iseenesest on klaveri jala/ratta kohta punktkoormuse suurese määramine objektiivne piirang. Isegi, kui nõue, et punktkoormus klaveri jala/ratta kohta tohib olla kuni 190 kg on sõnastatud mõnevõrra eksitavalt, viitega üksnes klaveri kasutusele Ukuaru muusikamajas, ei muuda see viide tingimust õigusvastaseks. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga, et klaverit peab olema võimalik kasutada Hankija vajaduste täitmisel ka mujal, kui Rakvere Kultuurikeskuse Ukuaru laval, millisel juhul on vajalik suurem piirang punktkoormusele. Samas on Vaidlustaja vaidlustuskomisjoni istungil ise mõõnnud, et tema pakutavate klaverite punktkoormust on võimalik nõutavaga kooskõlla viia, kasutades nt jalgade aluseid.

7.2.2. Vaidlustaja on seisukohal, et nõude - esitada punktkoormuse suuruse tõendamiseks *kaalu tõestav dokumentatsioon* - täitmine on keeruline, kuna iga klaver on teatud määral erineva kaaluga (kaal võib erineda +/- 2 protsenti). Kaalu tõendavat dokumentatsiooni on võimalik esitada üksnes valmis klaveri puhul. Samuti väitis Vaidlustaja, et punktkoormust klaveri jala/ratta kohta keegi ei mõõda.

Hankija väitel on nt võimalik kaaluda klaverit sertifitseerimiskeskuses ja saada vastav ametlik dokument.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et nõue, mille kohaselt tuleb pakkujatel esitada kaalu tõendav dokumentatsioon ei saa iseenesest olla õigusvastane. Hankija ei ole näinud ette konkreetseid dokumente, millega kaalu tõestada, seega on pakkujate otsustada, millised dokumendid esitada. Lisaks on Hankija TK p-is 2.1.7 muuhulgas kehtestanud, et: *Hankija aktsepteerib objektiivsetel põhjustel muid asjakohaseid tõendeid, kui pakkuja tõendab hankijale vastuvõetaval viisil, et pakutav asi vastab konkreetse märgise või hankija esitatud nõuetele, välja arvatud juhul, kui hankija nõutud märgis, samaväärne märgis või konkreetse või samaväärse vastavushindamisasutuse väljastatud katsearuanne või muu tõend on seaduse alusel eelduseks asja pakkumiseks turul (RHS § 114 lg 7).*

Juhul kui vastava dokumentatsiooni esitamine oleks objektiivselt võimatu (mida vaidlustuskomisjon kaalu tõestava dokumendi esitamise nõude puhul tõenäoliselt ei pea), ei saaks vastavat pakkumust esitada ükski hankemenetluses osalemisest huvitatud isik ning Avatud hankemenetlus nurjuks ja tuleks korraldada uus riigihange teistel tingimustel.

7.2.3. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et käesoleva otsuse p-is 7 välja toodud TK p-i 2.1.10 alapunkt ei ole õigusvastane.

8. TK p-i 2.1.10 alapunkt - *Püstiselt lamineeritud ja täispuidust pealiskihiga käsitööna tehtud tiiskandi ja bassiregistri ühendatud roop või samaväärsete tingimustega toode. Kasutatava puitmaterjali minimaalne tugevus Janka testi järgi 1300lbf. Esitada koos pakkumusega puidu tugevust tõendav dokumentatsioon.*

8.1. Vaidlustuskomisjoni avalikul istungil väitis Vaidlustaja, et *bassiregistri ühendatud roop* on üksnes Steinway klaveril, mistõttu kõikide teiste klaverite pakkumine Avatud hankemenetluses on võimatu.

Hankija oli seisukohal, et selle tingimusele vastavad ka teised klaverid ning sellele ei vasta üksnes Vaidlustaja pakutav Estonia klaver. Samas ei osanud Hankija selgitada, miks nõue ühendatud roobi kohta on vajalik, kinnitades, et tegemist on muusikute (või häälestajate) sooviga.

8.2. Eelkõige märgib vaidlustuskomisjon, et kuigi riigihangete alusdokumentides ei pea hankija kehtestatavaid nõudeid põhjendama, tuleb seda vaidluse korral teha vaidlustusmenetluses. Käesoleval juhul ei ole Hankija põhjendanud *bassiregistri ühendatud roobi* nõude vajalikkust ega esitanud eeliseid, mis on ühendatud roobil ühendamata roobi ees.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et nõue *Püstiselt lamineeritud ja täispuidust pealiskihiga käsitööna tehtud tiiskandi ja bassiregistri ühendatud roop või samaväärsete tingimustega toode* ei vasta RHS § 3 p-ile 1, mille kohaselt hankija tegutseb riigihanke korraldamisel läbipaistvalt ja kontrollitavalt.

Käsitletavast nõudest nähtub, et lisaks *püstiselt lamineeritud ja täispuidust pealiskihiga käsitööna tehtud tiiskandi ja bassiregistri ühendatud roobile* on võimalik pakkuda ka *samaväärsete tingimustega* toodet. Järelikult peavad mingid tooted olema samaväärsete tingimustega, vastasel korral oleks võimalus pakkuda samaväärsete tingimustega toodet sisutu ning hanketingimus sisutu. Seda, milliste tingimustega toode on *bassiregistri ühendatud roobiga samaväärne*, Hankija selgitada ei osanud, asudes seisukohale, et selleks ei ole ühendamata roop.

Hankijal tuleb viia käsitletud nõue kooskõlla RHS § 3 p-iga 1.

9. TK p-i 2.1.10 alapunkt - *Puidust klahvid ja radiaalsest puidust saetud klaviatuuriraam. Miinimumnõuded puidule:*

- *Tihedus(ahjukuiv) minimaalselt 400 kg/m³*
- *Elastsusnäitaja moodul MOE - pikisuunas minimaalselt 10 000 N/mm²*
- *Purunemismoodul MOR - minimaalselt 70 N/mm²*
- *Survetugevus kiu suunas minimaalselt 45 N/mm²*

Esitada koos pakkumusega antud punktis esitatud nõuete täitmist tõendavad dokumendid.

9.1. Vaidlustaja väitis vaidlustuskomisjoni istungil, et Vaidlustaja pakutav klaver vastab käsitletava tingimuse puhul samadele nõuetele, kui tingimuses välja toodud Steinway klaverites kasutatavad tooted, kuid ei ole selge kas tootjalt on võimalik saada tõendavat dokumenti.

Samuti on Vaidlustajale arusaamatu, mida tähendab *elastsusnäitaja moodul MOE - pikisuunas minimaalselt 10 000 N/mm²*.

Hankija ei selgitanud vaidlustuskomisjoni istungil, mida tehnilises mõttes näitab elastsusnäitaja moodul MOE.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kui on õige Vaidlustaja väide, et tema poolt pakutavates klaverites kasutatakse sama tootja puidust klahve ja radiaalsest puidust saetud klaviatuuriraami, nagu kasutab Steinway, siis vastab tema pakutav klaver eeltoodud nõudele. Kui Steinway klaveri puhul vastab puit eeltoodud miinimumnõuetele, siis vastab nendele nõuetele ka Vaidlustaja toode ning seega ei takista kõnealune tingimus Vaidlustajal pakkumuse esitamist.

Vaidlustaja väide, et ta ei pruugi saada tootjalt nõuetekohast dokumenti on hüpoteetiline. Vaidlustaja ei väida, et ta oleks proovinud mingit dokumenti saada ning talle oleks selle väljastamisest keeldutud.

Vaidlustuskomisjon viitab ka juba eelpool tsiteeritud TK p-ile 2.1.7 (vt käesoleva otsuse p 7.2.2), mille kohaselt on Hankija andnud väga laiad võimalused pakkumuse nõuetele vastavuse tõendamiseks.

9.2. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et käesoleva otsuse p-is 9 välja toodud TK p-i 2.1.10 alapunkt ei ole õigusvastane.

TK p-i 2.1.3 teise lause õiguspärasuse kontrollimine

10. 22.09.2025 esitatud vaidlustuses vaidlustas Vaidlustaja TK p-i 2.1.3 teise lause, mis vaidlustuse esitamise ajal oli sõnastatud järgmiselt [---] *Pakkuja peab tagama hankijale võimaliku valiku vähemalt kahe riigihankes pakutud klaveri vahel.* [---]. 23.09.2025 muutis Hankija TK p-i 2.1.3 teist lauset, asendades sõna *kahe* sõnaga *kolme*. Samuti lisas Hankija TK p-i 2.1.3 kolmanda lause - *See on oluline, et komisjon saaks valida kõige sobivama klaveri just Muusikamajale.*

Seega on TK p-i 2.1.3 teise lause kehtiv sõnastus järgmine. [---] *Pakkuja peab tagama hankijale võimaliku valiku vähemalt kolme riigihankes pakutud klaveri vahel.* [---].

Kuna vaidlustuskomisjon vaatas vaidlustuse läbi avalikul istungil oli Vaidlustajal ja Hankijal võimalik esitada oma seisukohad vaidlustatud tingimuse uue redaktsiooni kohta, mistõttu on võimalik selle tingimuse õiguspärasuse kontrollimine vaidlustusmenetluses. Vaidlustaja leidis, et on õigusvastane sundida pakkujat tootma kolme klaverit, et Hankija saaks nende seast valida talle sobiva.

Hankija väitel on enamikul potentsiaalsetel pakkujatel selle nõude täitmine võimalik.

Tõendeid oma väidete kohta kumbki pool ei esitanud.

10.1. Vaidlustaja märkis vaidlustuses, et selle punkti osas on toimunud menetlus vaidlustusasjas 147-25/296445, kuna selles vaidlustusasjas olid riigihanke alusdokumentides esitatud identsed tehnilised tingimused kui Avatud hankemenetluses. Vaidlustuskomisjoni 21.07.2025 otsusega nr 147-25/296445 rahuldati Monrax Marketing UÜ vaidlustus Rakvere Linnavalitsuse

riigihanke “Kontsertklaveri ostmine” (viitenumber 296445) (edaspidi Riigihange) tehnilise kirjelduse üldosa p-i 2.1.3 osas ja kohustati Rakvere Linnavalitsust viima eelnimetatud tingimus kooskõlla õigusaktidega ettenähtud nõuetega. Vaidlustaja leiab, et Hankija on otseselt eiranud vaidlustuskomisjoni otsust RHAD-i koostamisel.

Vaidlustuskomisjon sellega ei nõustu.

10.1.1. Esmalt märgib vaidlustuskomisjon, et Riigihange, milles vaidlustuskomisjon kohustas hankijat tehnilise kirjelduse üldosa p-i 2.1.3 õigusaktidega kooskõlla viima, on tunnistatud Rakvere Linnavalitsuse 29.07.2025 jõustunud korraldusega kehtetuks. 08.09.2025 alustatud Avatud hankemenetlus on uus ning eelnimetatud Riigihankest eraldi seisev riigihange.

Vaidlustus- ja kohtumenetluse pikaajalise praktika kohaselt tuleb iga riigihanget käsitleda eraldi ning hankija ei ole seotud oma varasemates riigihangetes kehtestatud riigihanke alusdokumentidega ega nendes riigihangetes tehtud otsustega, seega ei ole järeldused, millele vaidlustuskomisjon jõudis Riigihanke tehnilise kirjelduse p-i 2.1.3 kohta oma 21.07.2025 otsuses nr 147-25/296445, Hankija kohustusena ülekantavad Avatud hankemenetluse TK p-ile 2.1.3.

10.1.2. Oluline on see, et kuigi Avatud hankemenetluse TK p-i 2.1.3 esialgne tekst on sõnastatud täpselt samuti, nagu oli sõnastatud Riigihanke tehnilise kirjelduse p 2.1.3, mille esimese lause kohta andis vaidlustuskomisjon hinnangu oma 21.07.2025 otsuses nr 147-25/296445, nähtub Avatud hankemenetluses kehtestatud RHAD-ist kogumis põhimõtteline erinevus võrreldes Riigihanke tehnilise kirjelduse p-iga 2.1.3.

Erinevalt Riigihankest, milles tehnilise kirjelduse p 2.1.3 ei olnud pakkumuste hindamise kriteerium (hindamiskriteeriume oli Riigihankes vaid 1 – madalam maksumus) ning arusaamatu oli, mille kohta käiva tingimusega oli üldse tegemist, siis käesolevas Avatud hankemenetluses on TK p 2.1.3 üheselt mõistetavalt seotud pakkumuste hindamisega. Nimelt on RHAD-i dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ kehtestatud hindamiskriteerium nr 5 (osakaaluga 20 punkti): *Ühe tootja 3 klaverist parima klaveri hinnang vabrikus, edasimüüja salongis katsetades. Parim saab 25 punkti, halvim saab 5 punkti. Teised tootjad jagatakse vastavalt sinna vahele.*

Hindamise meetodi kirjeldus on järgmine: *Hindajad märgivad lehele enda järjestuse salaja. Jagavad parimale nende hinnangul 25 punkti ja halvimalle 5 punkti. Sinna vahele siis võrdsetel alustel jagatakse punktid nii nagu on erinevaid tooteid. Kui Hindajad on järjestuse pannud, siis hankekomisjon avab ümbrikud ja paneb hinded vastavalt tootjatele, liidab kokku ja tekib järjestus, kes on hindajate hinnete koondi järgi parim. See saab maksimum punktid.*

Ühe hindamiskriteeriumiga seotud sättena omab TK p 2.1.3 hoopist teist sisu, kui Riigihanke tehnilise kirjelduse p-i 2.1.3 esimene lause, mille kohta vaidlustuskomisjon oma 21.07.2025 otsuses seisukoha võttis.

Selles otsuses toodu ei ole täiesti erineva konteksti tõttu kuidagi üle kantav TK p-ile 2.1.3 (täpsemalt TK p-i 2.1.3 teisele lausele) nagu Vaidlustaja püüdis vaidlustuses teha.

10.2. Vaidlusaluses Avatud hankemenetluses ei ole vaidlustatud RHAD-i dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ ning seda ei ole võimalik enam teha, kuna nende vaidlustamiseks ettenähtud aeg on möödas.

Kuna Vaidlustaja on vaidlustanud üksnes TK p-i 2.1.3 teise lause (vt käesoleva otsuse p 4.2), saab vaidlustuskomisjon võtta seisukoha üksnes selles, kas õigusvastane on nõue [---] *Pakkuja peab tagama hankijale võimaliku valiku vähemalt kolme riigihankes pakutud klaveri vahel.* [---] - nagu on TK kehtiv redaktsioon. Vaidlustuskomisjon ei saa anda hinnangut TK p-ile 2.1.3 tervikuna, kuna seda ei ole vaidlustatud.

10.3. Vaidlustaja peamine argumentatsioon, vaieldes nõude vastu, et pakkuja peab tagama Hankijale võimaluse valida pakkumuste hindamise käigus võimaluse valida vähemalt kolme riigihankes pakutud klaveri vahel seisneb selles, et ebaoproportsionaalne on nõue, mille kohaselt

selle tingimuse täitmiseks peab pakkujal olema enne pakkumuste esitamist Avatud hankemenetluses ühe klaveri ostmiseks laos vähemalt kolm klaverit, mille vahel Hankija valida saaks.

Hankija selgituse kohaselt on võimaluse olemasolu erinevate klaverite proovimiseks ning nendest sobivaima väljavalimiseks analoogsetes riigihangetes üldlevinud ning enamiku potentsiaalsete pakkujate puhul selline nõue probleeme ei tekita. Hankija soovib valida enda vajadustele sobivaima kõlaga klaveri.

10.4. Vaidlustuskomisjon leiab, et nõue, mille kohaselt pakkuja peab tagama Hankijale võimaluse valida *kolme riigihankes pakutud klaveri vahel* (vaidlustuskomisjon eeldab, et Hankija on pidanud selle nõude all silmas, et pakkuda tuleb siiski üht klaveri mudelit (nt Steinway D-274), mida pakkujal peab valikuks olema vähemalt kolm eksemplari) on ebaproportsionaalne ning vastuolus RHS § 3 p-is 1 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõttega, mille kohaselt hankija tegutseb riigihanke korraldamisel proportsionaalselt ning RHS § 3 p-is 2 sätestatud üldpõhimõttega, et kõik isikutele seatavad piirangud ja kriteeriumid oleksid riigihanke eesmärgi suhtes proportsionaalsed ja põhjendatud.

10.4.1. Vaidlustuskomisjon mõistab Hankija huvi valida võimalikult suure hulga klaverite hulgast talle sobivaim, nõustudes argumendiga, et iga konkreetne klaver kõlab erinevalt, kuid leiab, et nõue anda võimalus valida kolme klaveri vahel on pakkujatele (või vähemalt osale neist) ebaproportsionaalselt koormav.

10.4.2. Avatud hankemenetluse alustamisel on Hankija pidanud võimalikuks piirduda võimalusega valida kahe klaveri vahel ning on selle nõude tõstnud igasuguste põhjendusteta kolme klaverini.

Hankija ei ole tõendanud, et teatul hulgal potentsiaalsetel pakkujatel oleks võimalik sellele tingimusele vastata.

10.4.3. Vältimaks hilisemaid vaidlusi märgib vaidlustuskomisjon, et peab proportsionaalseks ja põhjendatuks nõuet, et Hankija peaks saama valida vähemalt kahe riigihankes pakutud klaveri vahel

10.5. Hankijal tuleb viia TK p-i 2.1.3 teine lause kooskõlla RHS § 3 p-is 1 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõttega, mille kohaselt hankija tegutseb riigihanke korraldamisel proportsionaalselt ning RHS § 3 p-is 2 sätestatud üldpõhimõttega, et kõik isikutele seatavad piirangud ja kriteeriumid oleksid riigihanke eesmärgi suhtes proportsionaalsed ja põhjendatud.

11. Kokkuvõtlikult peab vaidlustuskomisjon vajalikuks märkida, et Vaidlustaja ei ole tõendanud, et Avatud hankemenetluses puuduks reaalne konkurents. Asjaolu, et teistsugustel, Vaidlustajale sobivamatel, tingimustel (nt teistsuguse hankelepingu esemega) võiks pakkujate ring olla suurem ei tähenda, et olemasolevate tingimustega on Hankija konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõtet rikkunud (RHS § 3 p 3). Kõik isikud, kes tegutsevad turul vastavas valdkonnas, ei pea igal juhul saama endale sobivat tingimustel riigihankes osaleda ja pakkumust esitada.

12. Vaidlustusmenetluse kulud

RHS § 198 lg 6 järgi lähtub vaidlustuskomisjon juhul, kui vaidlustus hõlmab mitut erinevat nõuet ja vaidlustusmenetlus lõpeb nende osas erinevatel alustel, vaidlustusmenetluse kulude jaotamisel iga nõude osas eraldi sama paragrahvi lg-des 1–4 ja 8 sätestatust.

Käesoleval juhul on vaidlustusmenetlus lõppenud RHS § 197 lg 1 p-i 2 alusel ühe nõude osas, RHS § 197 lg 1 p-i 3 alusel kahe nõude osas ning RHS 197 lg 1 p-i 5 alusel nelja nõude osas.

12.1. Vaidlustaja on tasunud riigilõivu 640 eurot.

Vaidlustaja ega Hankija ei ole taotlenud lepingulise esindaja kulude väljamõistmist.

12.2. Vaidlustaja vaidlustas kokku 7 regulatsiooni, milledest 4 osas tunnistas Hankija vaidlustuse põhjendatuks või rahuldas selle vaidlustuskomisjon. Seega kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele 4/7 tasutud riigilõivust, st 365,71 eurot.

(allkirjastatud digitaalselt)

Taivo Kivistik